

Oblikovalska razstava Oblikovanje v Cankarjevem domu naj bi pomenila tudi razmejitveno črto med stylingom in designom, med formo zaradi forme in vsebino.

Branje oblik

Tekst: Elvira Miše Foto: Primož Lavre in DOS
elvira.mise@revija-reporter.si

V letu, ko bo Ljubljana imela laskavi naslov svetovna prestolnica knjige, se prazniku tiskane besede pridružuje tudi Društvo oblikovalcev Slovenije. Z izbirno razstavo Oblikovanje za branje so v Cankarjevem domu v Ljubljani konceptualno postavili dela svojih članov.

Že če se ozremo v ne tako daljno preteklost ugotovimo, da so nekdanje knjige prodajali celo brez platnic, kupec pa si je potem to sam uredil tako, kot mu je najbolj ustrezalo ali pa se celo ujemalo z njegovimi knjižnimi policami. Knjige ne gre soditi po njenih platnicah, pravijo. A živimo v času, ko so vizualne komunikacije vse pomembnejše na različnih področjih, med katerimi so tudi knjige. Naslovnice knjig so zdaj postale eden najpomembnejših faktorjev pri prodaji; žal je vse pogostejše videti, da založniki včasih več pozornosti namenijo naslovnici knjig kot pa njihovi vsebini. Toda dober dizajn je za branje veliko več kot zgolj privlačna naslovna ali zadnja (da, tudi ta postaja vse bolj opazna) stran knjige. Dobro oblikovanje za branje bralca nagovori z več vidikov. A da bi razumeli tudi njegov pomen pri bogatstvu naše kulture, ga moramo znati tudi prebrati. Slovenski oblikovalci vizualnih komunikacij so se tako odločili, da na pregledni razstavi, poimenovani Oblikovanje predstavijo knjige, knjižne zbirke, naj-

lepše revije in kataloge ter logotipe, znake in plakate, povezane s prestavljanjem knjižnih sejmov, bralnih prireditiv, novih izdaj in založb. Tukaj so še industrijski oblikovalci z izdelki za sedeče, ležeče in druge načine branja pod stojičimi, visečimi ali kako drugače usmerjenimi svetlobnimi telesi; scenografi in kostumografi z odrsko poetiko uprizoritev literarnih del; unikatni oblikovalci pa predstavljajo predmete, ki nam plemenitijo vsakodnevno okolje, da se vanj radi vračamo tudi iz tistih čudovitih svetov, po katerih smo potovali s pisatelji, pesniki in dramatikami. In tako prepletena dela med seboj in domišljijo so namenjena natančno določenemu bralcu.

Oblikovanje kot dodana vrednost
»Vse, česar se lahko dotaknemo ali doživimo, izkusimo v materialnem svetu, je oblikovano.« je med drugim v uvodniku katalogu razstave zapisal Sašo Urukalo. »Časopis, ki ga prebiramo, trgovina, v katero vstopimo, gledališka scena, ki jo gledamo, napis, ki mu sledimo, oblačila, v katera smo oblečeni. Oblikovalci v procesu snovanja sprejemajo ključne odločitve o funkcionalnosti, obliki, volumnu, barvi, slogu, materialu in končni pojavi obliki. Tako s svojim znanjem in profesionalno etiko posegajo v komunikacijo in okolje.« Beseda oblikovanje po njegovem mnenju zajema širok spekter ustvarjalnih dejavnosti in pomembno opredeljuje prizadevanja in delovanje znotraj komunikacije, arhitekture, inženirstva. Industrijsko in grafično oblikovanje vizualnih sporočil pa presega zgolj snovanje lepih podob in oblik. Z oblikovalsko razstavo v Cankarjevem domu tako želijo potegniti tudi razmejitveno črto med stylingom in designom, med formo zaradi forme same in vsebino. Ne gre le za urejeno podobo, produkcijo in trgovino, ampak tudi za dodano vrednost, ki bogati kakovost življenja, plemeniti naše kulturno in zgodovinsko izročilo ter bogati našo sedanjo in prihodnjo kulturo. Fotografi, scenografi, kostumografi in unikatni oblikovalci to še posebej izpričujejo, saj v svo-

Julija Zornik Strle: viseča svetilka Javor

Ksenija Baraga: Vismo na nitki, tridimenzionalni objekt

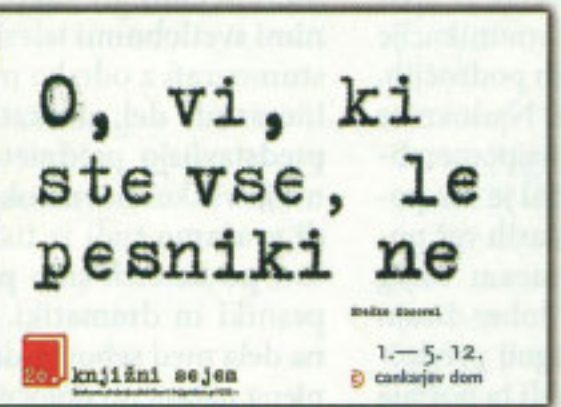

Julija Zornik Strle: Redesign Europe, Berlin, 2005

Mali princ, tridimenzionalni objekt, kot si ga je zamislila Ksenija Baraga, ki deluje na področju unikatnega in industrijskega oblikovanja tekstilij, ilustracij in oblikovanja postavitev razstav.

Logo 20. knjižnega sejma, kot si ga je zamislila oblikovalka Maja Gspan.

Lenka Kavčič in Mattea K. Panter: Lang-Osta (zofa, platforma počitka)

Marko Japelj: scenografija za predstavo Samorog Gregorja Strniše; Celje, 2009

Dober dizajn za branje bralca nagovori z več vidikov.

Dela oblikovalke Bojane Kovačič Zemljč

Udobje v viziji oblikovalca Toneta Pogačnika

DOS

Društvo oblikovalcev Slovenije (DOS) je bilo ustanovljeno leta 1951 in je od tedaj edino stanovsko združenje v Sloveniji, ki združuje vse oblikovalske profile. Od leta 1961 je društvo enakopravni član ICSID – Mednarodnega sveta združenj za industrijsko oblikovanje (International Council of Societies of Industrial Design). Leta 1963 je društvo sodelovalo na ustanovnem kongresu združenja ICOGRADA – Mednarodnega sveta združenj za grafično oblikovanje (International Council of Graphic Design Associations) na Bledu in s tem vplivalo na razvoj ustanove, ki je postavila najpomembnejša in še danes veljavna pravila o vrednotenju in merilih kakovosti na področju oblikovanja vizualnih komunikacij. Spoštovanje meril, ki jih je sprejela ICOGRADA, je ena temeljnih zavez delovanja vseh njenih članov, tudi DOS.

DOS je soustanovitelj Arhitekturnega muzeja v Ljubljani in mednarodnega Bienala Industrijskega oblikovanja ter avtor koncepta te prireditve. DOS je sodeloval tudi pri ustanovitvi programskega sveta za visokošolski študij oblikovanja na Univerzi v Ljubljani, Avtorske agencije za Slovenijo, Kulturniške zbornice Slovenije, statusa umetnikov in izdelavi meril vrednotenja za oblikovalske storitve. DOS združuje v svojih vrstah vrhunske ustvarjalce z različnih področij, industrijskega in grafičnega oblikovanja, scenografije, kostumografije, fotografije. Glavni cilji društva so uveljavljanje stroke, organizacija preglednih razstav in drugih oblik javnih predstavitev dela članov društva, vzpostavitev vezi med stroko in njenimi uporabniki/naročniki. Oblikovalci, združeni v DOS, delujejo v okviru sekcij: oblikovanje vizualnih komunikacij, industrijsko in unikatno oblikovanje, fotografija, scenografija in kostumografija.